

ресурсів різних типів і форматів, і може бути рекомендований до використання навчальними закладами, що мають складну ієрархічну організаційну структуру.

Література

1. Олексюк В. П. Інституційний репозитарій: можливості застосування у навчальному процесі [Електронний ресурс] / В. П. Олексюк, О. Р. Олексюк // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2012. — №6(32). — Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/755/578>.
2. Создание научных электронных библиотек с помощью системы DSpace / К. А. Кудим, Г. Ю. Проскудина, В. А. Резниченко // Пробл. програмув. — 2007. — № 3. — С. 49–60. — Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/handle//123456789/300>
3. Спірін О. М. Проектування системи електронних бібліотек наукових і навчальних закладів АПН України [Електронний ресурс] / О. М. Спірін, В. М. Саух, В. А. Резніченко, О. В. Новицький // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2009. — № 6(14). — Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/213/199>.
4. The Directory of Open Access Repositories — OpenDOAR [Electronic resource] site /University of Nottingham.— Mode of access: <http://www.opendoar.org/>.

Наталія Кунанець, Остап Малиновський

Національний університет «Львівська політехніка»

E-mail: n_kunan@yahoo.com, malostap@gmail.com

ЗАСОБИ МУЛЬТИМЕДІА В ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ КОРИСТУВАЧІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

© Наталія Кунанець, Остап Малиновський, 2013

В роботі наведено опис засобів мультимедіа щодо надання послуг в інформаційно-бібліотечному обслуговуванні користувачів з особливими потребами. Проаналізовано доцільність використання мультимедійних засобів для відтворення інформації відповідно до виду нозології у користувачів з особливими потребами.

Ключові слова: мультимедіа, бібліотечне обслуговування, користувачі з обмеженими можливостями.

This paper describes the means to provide multimedia in information and library service for users with special needs. It was analyzed the feasibility of

using multimedia resources for media playback according to the type of nosology of users with special needs.

Keywords: multimedia, library services, users with disabilities.

Вступ. Сучасна світова тенденція загальнодоступності, безбар'єрності масових бібліотек для кожного члена суспільства, незалежно від його віку, освіти, фізичного або психічного стану вимагає індивідуального підходу до організації бібліотечної справи, пошуку нових інноваційних форм обслуговування, надання інформації в різноманітних форматах, особливо це є актуальним в сфері бібліотечного обслуговування осіб з особливими потребами.

Засоби обслуговування неповносправних в бібліотеці. В наш час мультимедійні технології визначають як змішану технологічну прогресію. Вона не є простим комбінуванням апаратних і програмних компонентів, а є єдиною розширеною архітектурою програмно-технологічних платформ та інструментів комунікації, що інтегрують майже всі засоби передачі і сприйняття людиною інформації та знань. Мультимедійним технологіям притаманний значний креативний потенціал, що постійно розвивається і дозволяє людям різних категорій знаходити різноманітні та ефективні форми і методи саморозвитку [1].

На початку нового століття важливим технологічним кроком для бібліотек став перехід на кардинально нову цифрову інформаційну технологію, перехід до цифрових записів на мікрочіпах та компакт дисках, які отримали назву – цифрова книга, що «розмовляє» (Digital Talking Books – DTB), зокрема поданих у DAISY форматі [2].

Одна із переваг книги, що «розмовляє», полягає у можливості індексування і пошуку інформації по ключових словах. Користувачі можуть прослухати всю книгу лінійно, а засоби навігації дозволяють швидко переходити від одного розділу до іншого, від абзацу – до абзацу або відзначати закладкою відповідні місця в тексті для повторного прослуховування.

В залежності від жанру визначається власне структура DAISY книги. Так, для популярних романів і інших книг з простою лінійною структурою, які рідко використовуються в освітніх цілях і зазвичай читаються послідовно від початку до кінця, цілком достатньою є наявність аудіозапису з можливістю переходу від розділу до розділу. Цифрові аудіозаписи окремих наукових творів значно зручніші для читання, оскільки користувач має змогу «пересуватися» за структурними діленнями книги (наприклад, за частинами, розділами, підрозділами) і при цьому обійтися без перегляду повного текстового файлу.

Для відтворення використовується плеєр FSReader, який надається в комплекті з JAWS. Консорціум DAISY пропонує безкоштовно програму для читання книг DAISY – AMIS (Adaptive Multimedia Information System) [3].

На сьогоднішній день розробляється концепція комп'ютерної інформаційної технології невербального спілкування людей з вадами слуху (що нечують та слабочують) з можливістю реалізації у її рамках наступної функціональності:

- синтез тексту українською мовою на природну голосову мову;
- відображення на обличчі тривимірної комп'ютерної моделі людини мовленнєвого процесу з урахуванням емоційних складових;
- синтез рухів мови жестів глухих та дактильної абетки тривимірної моделі людини;
- аналіз речень українською мовою для синтезу їх аналогів на мові жестів;
- аналіз міміки губ мовленнєвого процесу.

Основною формою спілкування глухих є мова жестів. мова жестів має національні особливості (наприклад, англійська, французька, українська та інші мови), причому люди з вадами слуху використовують у спілкуванні дві жестові мови, які мають різну граматику й різний набір жестів:

- розмовну мову жестів, яка використовується у повсякденному спілкуванні і має власну граматику, досить відмінну від природної розмовної мови;
- калькуючу мову жестів, яка використовується в офіційній і діловій обстановці та містить у собі як знаки розмовної мови жестів, так і знаки дактилогічної абетки, яка служить для відтворення слів по буквах, причому калькуюча мова жестів не має власної граматики, вона підкоряється граматичним правилам національної мови [1].

Висновки. Головне завдання мультимедійного обслуговування людей з особливими потребами полягає у тому, щоб користувач відкрив для себе нові можливості для повноцінного життя, відчув себе потрібним.

Завдяки інноваційним ідеям, нестандартним підходам до процесу інформатизації бібліотеки розширюють рамки своєї діяльності. Сьогодні це вже не тільки зібрання книжок. Насамперед це – інформаційний центр, який гостинно відчиняє свої двері кожному, кого цікавлять нові знання, хто готовий наполегливо працювати для того, щоб змінити свою долю на краще [4].

Література

1. Щербан Р.М. Інформаційне обслуговування людей з обмеженими можливостями [Електронний ресурс] / — Режим доступу: <http://libr.rv.ua/index.php?name=Pages&op=page&pid=25>.
2. Литвин А.В. Бібліотечно-інформаційне забезпечення користувачів з вадами зору в Україні (XX ст.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.08 / Литвин Аеліта Василівна; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2006.—18 с.
3. Ельфирова Г. Электронные ресурсы в обслуживании инвалидов по зрению / Г. Ельфирова // Библиотека. — 2006. — № 5. — С. 46–48.
4. Коновалова М. Перед Интернетом все равны / М. Коновалова // Библиотека. — 2006. — № 4. — С. 43–45.

УДК 004.9+021

Тетяна Стефанович, Сергій Щербовських
Національний університет «Львівська політехніка»
E-mail: stefanovych@lp.edu.ua, shcherbov@lp.edu.ua

ВИКОРИСТАННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА У БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ

© Тетяна Стефанович, Сергій Щербовських, 2013

Обґрунтовано шляхи підвищення ефективності роботи бібліотек з допомогою буккросингових технологій.

Ключові слова: бібліотечна справа, комп'ютерні технології, буккросинг, суспільство, самоорганізація.

The ways of improving library efficiency based on BookCrossing are suggested.

Keywords: library science, computing, BookCrossing, society, self-organization.

Вступ. Поширення знань є одним з найважливіших пріоритетів суспільства. Основним матеріальним носієм знань залишається книга. Оскільки кількість бажаючих одержати знання значно більша ніж кількість книг, то виникає потреба у бібліотечній справі, яка слугує соціальним механізмом розподілу книг між користувачами. На сьогодні бібліотечною справою опікується держава, створивши та розвиваючи централізовану мережу бібліотек. Такий спосіб організації бібліотечної справи має ряд недоліків: